Подолянчук С.В.
кандидат фізико-математичних наук,
доцент кафедри образотворчого, декоративного мистецтва,
технологій та безпеки життєдіяльності

Вінницький державний педагогічний університет
імені Михайла Коцюбинського

ОСОБЛИВОСТІ НАУКОВО-ДОСЛІДНОЇ РОБОТИ СТУДЕНТІВ В УМОВАХ ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ

Наукова діяльність є важливою частиною функціонування закладу вищої освіти. Напряму вона не завжди пов'язана з освітнім процесом, проте значною мірою впливає на якість освіти. Тому не дивно, що показники наукової діяльності включені практично у всі провідні міжнародні рейтинги університетів [6].

Важливість науково-дослідної роботи стала тим вирішальним фактором, який призвів до розробки численних систем внутрішнього моніторингу наукової діяльності структурних підрозділів. Створення таких систем є доволі складним та багатоетапним процесом. Він зазвичай здійснюється спеціально створеними експертними групами, кількісний та персональний склад яких формується в тому числі з використанням кількісних методів [3; 4; 5].

Важливе місце науково-дослідна робота займає у підготовці здобувачів вищої освіти. Протягом усього періоду навчання студентів необхідно цілеспрямовано та системно готувати до здійснення наукової діяльності, створювати творчі групи з урахуванням наукових інтересів та здібностей студентів, озброювати їх методикою наукової роботи, створювати ситуації успіху під час впровадження у практику наукових результатів [7, с. 76]. Своєчасним та важливим на сьогодні є актуалізація змісту наукової освіти, яка, зокрема, має включати ознайомлення з наукометричними базами даних, технологіями пошуку наукової інформації, експертними методами в наукових дослідженнях тощо [2, с. 773].

В загальному розумінні науково-дослідна робота студентів (НДРС) може здійснюватися як під час освітнього процесу, зокрема при виконанні курсових та дипломних робім, так і поза його межами. Форми організації НДРС, яка здійснюється поза межами освітнього процесу, можуть бути різними. Серед них – участь в науково-дослідній роботі кафедри, підготовка наукових публікацій у наукових виданнях різного рівня, участь у програмах наукового обміну, участь у наукових конференціях та семінарах тощо. Важливою частиною науково-дослідної роботи студентів є організація студентських гуртків, яка пов'язана з університетами й детермінована прагненням активної частини інтелігенції до створення різних наукових об'єднань [1].

Проте в сучасних умовах не всі ці форми можуть бути реалізовані з однаковою результативністю. Багато з них передбачають особисту присутність здобувачів вищої освіти, що в умовах дистанційного навчання може бути дещо проблематичним. Тому перевагу слід надавати таким формам, які можуть здійснюватися в дистанційному форматі. Особливої уваги серед таких форм заслуговують різноманітні наукові

конференції та семінари, участь в яких може здійснюватися дистанційно.

Подібний формат, маючи свої особливості, дозволяє забезпечити віртуальну присутність здобувачів вищої освіти на такому науковому заході. При цьому студент з використанням сучасних інформаційних та комунікативних технологій має можливість виголосити свою наукову доповідь та взяти участь в обговоренні результатів наукових досліджень. Водночас результатом участі у такій конференції або семінарі є підготовка й опублікування тез доповіді чи невеликої наукової статті.

Таким чином, науково-дослідна робота студентів, яка може бути реалізована у різних формах, відіграє велику у роль у процесі підготовки майбутніх фахівців. В умовах переважно дистанційного навчання їх результативність та ефективність можуть бути різними. Тому особливу увагу слід приділяти таким формам НДРС, які можуть бути реалізовані без обов'язкової присутності здобувачів вищої освіти.

Серед таких форм однією з найбільш результативних вбачається участь у різноманітних наукових конференціях і семінарах в дистанційному форматі. Такий формат дозволяє оприлюднити результати власних наукових досліджень як під час особистої доповіді, так і в результаті їх опублікування в наукових виданнях.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Микитюк О. М. Теорія і практика організації науково-дослідної роботи у вищих закладах освіти України в XIX ст.: автореф. дис. на здобуття наук. ступеня д-ра. пед. наук : 13.00.01. Київ, 2004. 42 с.

2. Подолянчук С. В. Актуалізація змісту наукової освіти під час підготовки майбутніх учителів. Інноваційні практики наукової освіти : матеріали II Всеукр. наук.-практ. конф. Київ : Інститут обдарованої дитини НАПН України, 2022. С. 773–779.

3. Подолянчук С. В. Визначення компетентності експертів з оцінювання наукової діяльності у вищому педагогічному навчальному закладі. Теорія і практика управління соціальними системами: філософія, психологія, педагогіка, соціологія. 2014. №4. С. 112–122.

4. Подолянчук С. В. Методика визначення уточненого коефіцієнта компетентності експертів з оцінювання наукової діяльності. Вісник Житомирського державного університету імені Івана Франка. 2017. №1 (87). С. 123–128.

5. Подолянчук С. В. Формування кількісного і якісного складу експертної групи зі створення моделі моніторингу наукової діяльності у педагогічних ВНЗ. Міжнародний науковий форум: соціологія, психологія, педагогіка, менеджмент. 2014. №15. С. 177–187.

6. Подолянчук С. Наукова складова у світових рейтингах університетів. Вища школа. 2012. № 5. С. 7–20.

7. Сінкевич І. В., Мардупенко О. О., Тульська А. Г., Левін Є. Д.. Роль науково-дослідної роботи студентів в навчальному процесі. Інтегровані технології та енергозбереження. 2022. №4, С. 73–80.